

פרשת בלק התשפ"ו

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

Shiur is sponsored by Rabbi Michael and Jeri Laxmeter
for the refuah shleimah of their granddaughter Avigayil Sara bat Shaina Ahrona

1. במדבר פרק כב (פרשת בלק)

(ב) וַיֵּרָא בָּלָק בְּוַצְפֹר אֶת כָּל־אֲשֶׁר־עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאַמְרֵי: (ג) וַיִּגַּר מוֹאָב מִפְּנֵי הָעַם מֵאֵד כִּי רַב־הוּא וַיִּקַּח מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: (ד) וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל־זִקְנֵי מִדְיָן עַתָּה יִלְחָכּוּ הַקְּהָל אֶת־כָּל־סִבְיַתְּמֵינוּ כַּלְתָּהּ הַשּׁוֹר אֶת יִרְק הַשְּׂדֵה וּבָלָק בֶּן־צְפֹר מֶלֶךְ לְמוֹאָב בָּעֵת הַהִוא: (ה) וַיִּשְׁלַח מֶלֶאכִים אֶל־בַּלְעָם בֶּן־בְּעֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל־הַנֶּהָר אֲרָץ בְּנֵי־עַמּוֹ לְקַרְאֵלּוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יִצְחָק מִמְצָרַיִם הִנֵּה כֹסֵה אֶת־עֵינָי הָאָרֶץ וְהוּא יֵשֵׁב מִמְּלִי: (ו) וְעַתָּה לְכֹה־נָא אֲרַה־לִּי אֶת־הָעַם הַזֶּה כִּי עֲצוּם הוּא מִמֶּנִּי אוֹלֵי אוֹכַל וְנֹכַח־בּוֹ וְאֶגְרָשׁוּנוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי יִדְעֵתִי אֶת אֲשֶׁר־תִּבְרָךְ מִבְּרַךְ וְאֲשֶׁר תֵּאָר יוֹאָר: (ז) וַיִּלְכוּ זִקְנֵי מוֹאָב וְזִקְנֵי מִדְיָן וַיִּקְסְמוּם בֵּינָם וַיָּבִיאוּ אֶל־בַּלְעָם וַיַּדְבְּרוּ אֵלָיו דְּבָרֵי בָּלָק: (ח) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵינוּ פֹה הַלְיָלָה וְהַשְּׂבֵתִי אֶתְכֶם דָּבָר כַּאֲשֶׁר יִדְבַר ה' אֵלַי וַיִּשְׁכְּבוּ שְׁרֵי־מוֹאָב עִם־בַּלְעָם: (ט) וַיָּבֵאוּ אֱלֹהִים אֶל־בַּלְעָם וַיֹּאמֶר מִי הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה עִמָּךְ: (י) וַיֹּאמֶר בַּלְעָם אֶל־הָאֱלֹהִים בָּלָק בֶּן־צְפֹר מֶלֶךְ מוֹאָב שָׁלַח אֵלַי: (יא) הִנֵּה הָעַם הַיִּצְחָק מִמְצָרַיִם וַיִּכַּס אֶת־עֵינָי הָאָרֶץ עַתָּה לְכֹה קִבְּה־לִּי אִתּוֹ אוֹלֵי אוֹכַל לְהִלָּחֵם בּוֹ וְגִרְשָׁתִיו: (יב) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־בַּלְעָם לֹא תִלְךָ עִמָּהֶם לֹא תֵאָר אֶת־הָעַם כִּי בְרוּךְ הוּא: ... (יג) וְעַתָּה שִׁבּוּ גַּא בְנֵה גַם־אַתֶּם הַלְיָלָה וְאֲדַעְלָה מִה־יִסּוֹף ה' דְּבַר עָמִי: (כ) וַיָּבֵאוּ אֱלֹהִים אֶל־בַּלְעָם לֵימֹר וַיֹּאמֶר לוֹ אִם־לְקַרְא לָךְ בָּאוּ הָאֲנָשִׁים קוּם לָךְ אִתָּם וְאִךְ אֶת־הַדְּבָר אֲשֶׁר־אָדַבֵּר אֵלֶיךָ אִתּוֹ תַעֲשֶׂה: (כא) וַיִּקֶּם בַּלְעָם בְּבִקְרָו וַיִּחַבֵּשׁ אֶת־אַתְּנֵהוּ וַיִּלְךָ עִם־שְׂרֵי מוֹאָב: (כב) וַיִּסְרֶ־אֶף אֱלֹהִים כִּי־הוֹלֵךְ הוּא וַיִּתְנַצֵּב מִלֶּאֶף ה' בַּדְּרָךְ לִשְׁטוֹן לוֹ וְהוּא רֹכֵב עַל־אַתְנֵהוּ וַיִּשְׁגֵּי נַעֲרָיו עִמּוֹ: (כג) וַתֵּרָא הָאֵתָנוֹן אֶת־מִלְאָךְ ה' נֹצֵב בַּדְּרָךְ וְסָרְבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ וַתֵּט הָאֵתָנוֹן מִן־הַדְּרָךְ וַתִּלְךָ בַּשְּׂדֵה וַיִּבֶן בַּלְעָם אֶת־הָאֵתָנוֹן לְהַטְתָּה הַדְּרָךְ: (כד) וַיַּעֲמֵל מִלֶּאֶף ה' בְּמִשְׁעוֹל הַפְּרָמִים גָּדַר מִזֶּה וַגָּדַר מִזֶּה: (כה) וַתֵּרָא הָאֵתָנוֹן אֶת־מִלְאָךְ ה' וַתִּלְחָץ אֶל־הַקִּיר וַתִּלְחָץ אֶת־רַגְלָהּ בַּלְעָם אֶל־הַקִּיר וַיִּסּוֹף לְהַכְתֶּהּ: ... (לז) וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בַּלְעָם הֲלֹא שָׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לְקַרְאֵלְךָ לָמָּה לֹא־הִלַּכְתָּ אֵלַי הַאֲמַנְם לֹא אוֹכַל כַּבְּדָה:

2. במדבר פרק כד (פרשת בלק)

(ה) מִה־טֹבוֹ אֶהְיֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכַּנְתֶּיךָ יִשְׂרָאֵל: (ו) כְּנֹחֲלִים נָטִיּוּ כַגְּזַת עֲלֵי נֶהָר כַּאֲהֻלִים נָטַע ה' כַּאֲרֻזִים עַל־יַמִּים: (ז) וַיִּזְלַמִּים מִדְּלִי וַיִּרְעוּ בַמַּיִם רַבִּים וַיִּרְם מֵאֲגַל מִלְכּוֹ וַתִּנְשָׂא מִלְכָתּוֹ: (ח) אֵל מוֹצִיאֻם מִמְצָרַיִם כַּתּוֹעֲפֹת רָאִם לוֹ יֹאכֵל גּוֹיִם צָרִיו וְעֲצַמְתֵּיהֶם יִגְרַם וַחֲצִיו יִמְחֶץ: (ט) פָּרַע שָׁכַב פְּאָרִי וּכְלָבִיא מִי יִקְיַמְנוּ מִבְּרַכִּיךָ בְרוּךְ וְאֲרַרְיֶךָ אַרְוִיר: (י) וַיִּסְרֶ־אֶף בָּלָק אֶל־בַּלְעָם וַיִּסְפַּק אֶת־כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בַּלְעָם לָקֵב אֶבְיִל קַרְאֵתֶיךָ וְהִנֵּה בְרַכָּתְךָ בְרוּךְ זֶה שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: (יא) וְעַתָּה בְּרַח־לְךָ אֶל־מְקוֹמְךָ אֲמַרְתִּי כַּבֵּד אַכְבְּדָךְ וְהִנֵּה מִנְעֶה ה' מִכַּבּוֹד:

3. בראשית פרק לא (פרשת ויצא)

(א) וַיִּשְׁמַע אֶת־דְּבָרֵי בְנֵי־לָבָן לֵאמֹר לָקַח יַעֲקֹב אֶת כָּל־אֲשֶׁר לְאֶבְיָנוּ וּמֵאֲשֶׁר לְאֶבְיָנוּ עָשָׂה אֶת כָּל־הַכַּבֵּד הַזֶּה: (ב) וַיֵּרָא יַעֲקֹב אֶת־פְּנֵי לָבָן וְהִנֵּה אֵינּוֹ עִמוֹ כַּתְּמוּל שְׁלֹשׁוֹם: ... (ג) אִם־פֹּה יֹאמֶר גְּקֻדִים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וַיִּלְדוּ כָל־הַצֹּאן גְּקֻדִים וְאִם־פֹּה יֹאמֶר עֲקֻדִים יִהְיֶה שְׂכָרְךָ וַיִּלְדוּ כָל־הַצֹּאן עֲקֻדִים: (ד) וַיִּצַּל אֱלֹהִים אֶת־מִקְנֵה אֲבִיכֶם וַיִּתְּנוּ־לִי: (ה) וַיְהִי בַעַת יָתָם הַצֹּאן וְאִשָּׂא עֵינָי וַאֲרָא בַחֲלוֹם וְהִנֵּה הַעֲתָדִים הָעֵלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִים גְּקֻדִים וּבְרָדִים: (ו) וַיֹּאמֶר שְׂאֵנָא עֵינֶיךָ וְרָאֵה כָל־הַעֲתָדִים הָעֵלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִים גְּקֻדִים וּבְרָדִים כִּי רָאִיתִי אֶת כָּל־אֲשֶׁר לָבָן עָשָׂה לָךְ: (ז) אֲנֹכִי הָאֵל בֵּית־אֵל אֲשֶׁר מִשְׁחַת שָׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נִדְרַת לִי שָׁם גִּדַר עַתָּה קוּם צֵא מִן־הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל־אָרֶץ מוֹלְדָתְךָ: (ח) וַתַּעַן רַחֵל וּלְאָה וַתֹּאמְרָנָה לוֹ הַעוֹד לָנוּ חֵלֶק וְנִחַלָה בְּבֵית אֶבְיָנוּ: (ט) הֲלוֹא נִכְרִיתָ וְנִחַשְׁבָנוּ לוֹ כִּי מִכְרָנוּ וַיֹּאכַל גַּם־אֲכֹל אֶת־כִּסְפוֹנוּ: (י) כִּי כָל־הָעֹשֶׂר אֲשֶׁר הִצִּיל אֱלֹהִים מֵאֶבְיָנוּ לָנוּ הוּא וּלְבָנֵינוּ וְעַתָּה כָּל־אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִים אֵלֶיךָ עָשָׂה: (יא) וַיִּקֶּם יַעֲקֹב וַיִּשָּׂא אֶת־בָּנָיו וְאֶת־נָשָׁיו עַל־הַגְּמָלוֹת: (יב) וַיִּנְהַג אֶת־כָּל־מִקְנֵהוּ וְאֶת־כָּל־רֶכְשׁוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ מִקְנֵהוּ קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכַשׁ בְּפָדוֹן אַרְגָּם לְכוֹא אֶל־יַצְתָּק אֲבִיו אֲרָצָה פְּנָעוֹ: (יג) וּלְבָן הָלָךְ לְגִזָּז אֶת־צֹאֲנוֹ וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאֶבְיָה: (יד) וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת־לֵב לָבָן הָאֲרָמִי עַל־בְּלִי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא: (טו) וַיִּבְרַח הוּא וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וַיִּקֶּם וַיַּעֲבֹר אֶת־הַנֶּהָר וַיִּשָּׂם אֶת־פְּנָיו הַר הַגִּלְעָד: (טז) וַיִּגַּד לְלָבָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בָרַח יַעֲקֹב: (יז) וַיִּקַּח אֶת־אֲחִיו עִמּוֹ וַיִּרְדָּף אַחֲרָיו וַיִּדְרָף שָׁבַעַת יָמִים וַיִּדְבַּק אִתּוֹ בְּהַר הַגִּלְעָד: (יח) וַיָּבֵאוּ אֱלֹהִים אֶל־לָבָן

הָאֲרָמִי בַחֲלָם הִלְיִלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַשָּׁמַר לְךָ פְּוֹת־דְבָר עִמ־יַעֲקֹב מִטוֹב עַד־רָע: (כה) וַיִּשָּׁג לָבוֹן אֶת־יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹב תַקַּע אֶת־אֲהֶלֹו בְּהָר וּלְבוֹן תַקַּע אֶת־אֲחָיו בְּהַר הַגִּלְעָד: (כו) וַיֹּאמֶר לָבוֹן לַיַעֲקֹב מַה עֲשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת־לִבִּי וַתַּנְהִיג אֶת־בְּנֵי מִשְׁבֵּינֹת חָרִב: (כז) לָמָּה נִחַבְתָּ לְבָרִית וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְאַשְׁלַחְתָּ בְּשִׁמְחָה וּבְשִׁרִים בְּתֶף וּבְכַנּוּר: (כח) וְלֹא נִשְׁתַּמְנִי לְנֹשֶׁק לְבָנֵי וּלְבָנֹתֵי עִתָּה הַסִּפְלַת עֲשׂוֹ: (כט) יִשְׁלַל יְדֵי לַעֲשׂוֹת עִמָּכֶם רָע וְאֱלֹהֵי אֲבִיכֶם אֲמַשׁוּ אִמְרֵי לֹא־מֶר הַשָּׁמַר לְךָ מִדְבַר עִמ־יַעֲקֹב מִטוֹב עַד־רָע: (ל) וְעִתָּה הִלְךְ הִלְכַת פִּי־נִכְסֶף וְנִכְסַפְתָּ לְבֵית אֲבִיךָ לָמָּה גִּבַּתְתָּ אֶת־אֱלֹהֵי: (לא) וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבוֹן כִּי יָרֵאתִי כִּי אֲמַרְתִּי פְוֹת־גִּזְלֹת אֶת־בְּנוֹתֶיךָ מִעַמִּי: (לב) עִם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶת־אֱלֹהֵיךָ לֹא יִחְיֶה נֶגֶד אֲחֵינוּ הַפְּרִירֹת מִה עֲמָדִי וְקוֹח־לְךָ וְלֹא־נָדַע יַעֲקֹב כִּי רָחַל גִּבַּתְתָּ: ... (לו) וַיִּסַּר לַיַעֲקֹב וַיִּרְבַּ בְּלָבוֹן וַיַּעַן יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר לְלָבוֹן מִה־פִּשְׁעֵי מַה חֲטָאתִי כִּי דִלַקְתָּ אֶחָרִי: ... (מב) לוֹיֵלִי אֱלֹהֵי אֲבִי אֱלֹהֵי אֲבָרְהָם וַפְסֹד יִצְחָק הִנֵּה לִּי כִּי עִתָּה רִיקָם שְׁלַחְתָּנִי אֶת־עֲנָוִי וְאֶת־יָגִיעַ פְּפִי רָאָה אֱלֹהִים וַיִּזְכַּח אֲמַשׁ: (מג) וַיַּעַן לָבוֹן וַיֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הַבָּנוֹת בְּנֹתֵי וְהַבָּנִים בְּנֵי וְהַצָּאֵן צֵאנִי וְכָל אֲשֶׁר־ אַתָּה רָאָה לִי־הוּא וּלְבָנָי מִה־אֲעֲשֶׂה לְאֵלֶּה הַיּוֹם אֲוֹ לְבָנֶיךָ אֲשֶׁר יִלְדוּ: (מד) וְעִתָּה לָקַח נִכְרְתָה בְרִית אֲנִי וְאַתָּה וְהִנֵּה לַעַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: (מה) וַיִּקַּח יַעֲקֹב אֶבֶן וַיְרִימָהּ מִצִּבְיָה: (מו) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְאֲחָיו לְקַטְו אֲבָנִים וַיִּקְחוּ אֲבָנִים וַיַּעֲשׂוּ־גִל וַיִּנְאֲכְלוּ שֵׁם עַל־ הַגִּל: (מז) וַיִּקְרָא־לוֹ לָבוֹן יַגֵּר שְׁהַדוּתָא וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גִלְעָד: (מח) וַיֹּאמֶר לָבוֹן הַגִּל הִנֵּה עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ הַיּוֹם עַל־כֵּן קָרָא־שְׁמוֹ גִלְעָד: (מט) וְהַמִּצְפָּה אֲשֶׁר אָמַר ה' בֵּינִי וּבֵינֶךָ כִּי נִסְתַּר אִישׁ מִרְעֵהוּ: (נ) אִם־תַּעֲנֶנּוּ אֶת־בְּנֹתֵי וְאִם־תַּקַּח נָשִׁים עַל־בְּנֹתֵי אִין אִישׁ עִמָּנוּ רָאָה אֱלֹהִים עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ: (נא) וַיֹּאמֶר לָבוֹן לַיַעֲקֹב הִנֵּהוּ הַגִּל הַזֶּה וְהַנֶּהֱמַצְבָּה אֲשֶׁר רִייתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ: (נב) עַד הַגִּל הַזֶּה וְעַדָּה הַמִּצְבָּה אִם־אֲנִי לֹא־אֲעַבְרָ אֶלֶיךָ אֶת־הַגִּל הַזֶּה וְאִם־אֲמָתָה לֹא־תַעֲבֹר אֵלַי אֶת־הַגִּל הַזֶּה וְאֶת־הַמִּצְבָּה הַזֹּאת לְרַעָה: (נג) אֱלֹהֵי אֲבָרְהָם וְאֱלֹהֵי נְחֹרִי יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבִיכֶם וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בְּפֶסֶד אֲבָיו יִצְחָק: (נד) וַיִּזְבַּח יַעֲקֹב זֶבַח בְּהָר וַיִּקְרָא לְאֲחָיו לְאֲכַל־לֶחֶם וַיִּנְאֲכְלוּ לֶחֶם וַיִּלְיֵנוּ בְּהָר: 4. בַּמִּדְבָר פָּרַק כַּג פֶּסוּק יח - כד (פֶּרֶשֶׁת בִּלְק)

יח) וַיִּשְׂא מִשְׁלוֹ וַיֹּאמֶר ... יט) לֹא אִישׁ אֶל־יִכְזָב וּכְוֹאֲדָם וַיִּתְנַחֵם הֵהוּא אָמַר וְלֹא יַעֲשֶׂה וְדָבָר וְלֹא יִקְיַמְנָה: (כ) הִנֵּה בָרוּךְ לְקַחְתִּי וּבִרְבָּה וְלֹא אֲשִׁיבָנָה: (כא) לֹא־הִבִּיט אָנוּ בֵּינַעֲקֹב וְלֹא־רָאָה עָמַל בִּישְׁרָאֵל ה' אֱלֹהֵיו עִמּוֹ וַתְּרוּעַת מְלָךְ בּוֹ: (כב) אֵל מוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם כְּתוּעַפֶּת רָאֵם לוֹ: (כג) כִּי לֹא־נִחַשׁ בֵּינַעֲקֹב וְלֹא־קָסַם בִּישְׁרָאֵל כְּעַתָּה יֹאמֶר לַיַעֲקֹב וּלְיִשְׁרָאֵל מִה־פְּעַל אֵל: (כד) הַיּוֹעֵם פְּלִבְיָא יָקוּם וְכֹאֲרֵי יִתְנַשֵּׂא לֹא יִשְׁפַּל עַד־יִאֲכַל טָרֶף וְדַם־חַלְלִים יִשְׁתָּה: 5. כְּתֹר יוֹנָתָן בַּמִּדְבָר פָּרַק כַּב פֶּסוּק ה (פֶּרֶשֶׁת בִּלְק)

ויישלח שליחים אל לבן הארמי הוא בלעם שביקש לבלוע את עם בית ישראל, בן בעור שנטפח מרוב חוכמתו ולא חס על ישראל זרע של בני בנותיו, ובית מושבו בפדן היא פתור על שמו פותר חלומות והיא נבנתה בארם שעל פרת ארץ שעובדים ומשתחווים לו בני העם, לקרא לו לאמור הנה עם יצא ממצרים והנה כסה את מראה של הארץ והוא שוכן מן לפני:

6. בראשית רבה (וילנא) פרשה נב סימן ה (פרשת וירא) וַיָּבֵא אֱלֹהִים וְגו' בַחֲלוֹם הִלְיִלָה (בראשית כ"ג), אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִגְלָה עַל נְבִיאֵי אַמּוֹת הָעוֹלָם אֲלָא בְּשַׁעֲרֵי שְׁדֵרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְפָרֵשׁ זֶה מִזֶּה, ... כָּף אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִגְלָה עַל אַמּוֹת הָעוֹלָם אֲלָא בְּלִילָה (בַּמִּדְבָר כ"ב:כ'): וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵל בַּלְעָם לִילָה, (בראשית ל"א:ד): וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵל לָבוֹן הָאֲרָמִי בַחֲלָם הִלְיִלָה, (בראשית כ"ג:ג): וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֵל אֲבִימֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הִלְיִלָה.

7. חזקוני במדבר פרק כב פסוק כד (פרשת בלק) (כד) גָּדַר מִזֶּה וּגְדַר מִזֶּה יֵשׁ מִפְּרָשִׁים אוֹתוֹ הַגִּדֵר הוּא הַגִּל שֶׁהִיָּה עַד בֵּין יַעֲקֹב לְלָבוֹן הָאֲרָמִי וְאִמְרִינָן הוּא בַלְעָם הוּא לָבוֹן הוּא כּוֹשֵׁן רַשְׁעִיתִים. וְהוּא הַלֵךְ עַכְשָׁיו וְעַבְרָ עַל הַגִּל לְרַעָה לְיִשְׂרָאֵל לְקַלְלֵם לְכַךְ בֵּא הַגִּל שֶׁהִיָּה עַד בֵּינֵיהֶם לְהַזִּיקוֹ כְּדַכְתִּיב וְתִלְחֹץ אֶת רַגְלֵי בַלְעָם אֵל הַקִּיר הוּא הַגִּל הוּא הַגִּדֵר וְעַל זֶה נַעֲשֶׂה חֲגַר שְׁנֵאמַר וַיִּלְךְ שָׂפִי.

8. מושב זקנים בראשית פרק לא פסוק נב (פרשת ויצא) (נב) אִם אֲנִי לֹא אֲעַבּוֹר עֲלֶיךָ אֶת הַגִּל הַזֶּה. תִּימָה דְקַלֵּל אִם אֲנִי [לא] אֲעַבּוֹר דֵּהָא הִדֵּר אִמְרֵי לְרַעָה, (אף על פי) [אע"כ] דֵּהֲכִי פִתְרוֹן לְרַעָה שְׁשֵׁאֵר בְּנֵי אָדָם עוֹשִׂין לוֹ שְׁלֵא יַעֲזוֹר. עַד הַגִּל. רַבִּי שְׁלֵמָה ב"ר אֲבָרְהָם כִּיֵּל כְּלִילִי כָל מְקוֹם שְׁנֵי עַד בְּתוֹרָה גְבִי כְרִיתוֹת בְּרִית וְעַל יְדֵי הַעַד נִפְרַעִין מִמִּי שְׁעוֹבְרִין עַל הַבְּרִית, וְכֵן מִצִּינוּ גְבִי יְהוֹשׁוּעַ שְׁאִמְרֵי יְהוֹשׁוּעַ לְיִשְׂרָאֵל גְבִי כְרִיתוֹת הַבְּרִית שְׁכַרְתָּ עִמָּהֵן שְׁלֵא לְעֻזּוֹב הַב"ה. וְאִמְרֵי יְהוֹשׁוּעַ (יְהוֹשׁוּעַ כ"ד ז"ז) אֶת הָאֲבָן הַזֹּאת תִּהְיֶה לָנוּ לְעֵדָה לְמִי שְׁעוֹבֵר אֶת הַבְּרִית נִפְרַעִין מִמֶּנּוּ עַל יְדֵי הָאֲבָן דְּסוֹקְלִין אוֹתוֹ. וְהִיָּה קִשָּׁה לוֹ עַל זֶה הַגִּל שֶׁהִיָּה עַד בֵּין לָבוֹן וּבֵין יַעֲקֹב, וּלְבוֹן עַבְרָ הַבְּרִית לְרַעָה לְקַלֵּל אֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִמְרֵי (סְנֵהֲדִרִין ק"ה א') הוּא לָבוֹן הוּא בַלְעָם וְלֹא מִצִּינוּ שְׁנִפְרַע מִמֶּנּוּ ע"י

העד שהוא הגל. ומאד הוקשה בעיניו ונצטער בה עד שהראהו בחלום, בבראשית זוטא מצא ספר קטן והיה כתוב בו שנעצו חרב בתוך הגל לעיקר כריתת הברית, ואותו הקיר שנחלץ רגל בלעם היה אותו הגל, והחרב שנעצו בו, באותו חרב נהרג בלעם דכתיב (במדבר ל"א ח') ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב, משמע בחרב הידוע לשם מימים רבים, ולכן אמר ר"ש בפרשת וירא בלק גבי (שם כ"ב כ"ד) גדר מזה כו', סתם גדר של אבנים הוא, ורמז לזה שנענש על כריתת הברית, בשם הר' משה בר' שניור.

9. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קה עמוד א

אֲרַבְעָה הַדְּיוֹטוֹת בַּלְעָם וְדוֹאֵג וְאַחִיתוֹפֶל וְגַחְזִי. בַּלְעָם בְּלֹא עֵם דְּכָר אַחַר בַּלְעָם שְׂבִילָה עִם בֶּן בְּעוֹר שְׂבִיבָה עַל בְּעִיר. תְּנָא הוּא בְּעוֹר הוּא פּוֹשֵׁן רְשָׁעִים הוּא לְבָן הָאֲרָמִי בְּעוֹר שְׂבִיבָה עַל בְּעִיר פּוֹשֵׁן רְשָׁעִים דְּעִבְד נְשִׂי רְשָׁעִיּוֹת בְּיִשְׂרָאֵל אַחַת בְּיָמֵי יַעֲקֹב וְאַחַת בְּיָמֵי שְׁפוֹט הַשּׁוֹפְטִים וּמָה שְׁמוֹ לְבָן הָאֲרָמִי שְׁמוֹ.

10. רש"י מסכת סנהדרין דף קה עמוד א ד"ה תנא הוא

תנא הוא בעור - אביו של בלעם הוא פושן רשעים הוא לבן הארמי.

11. שופטים פרק ג פסוק א - יא

(א) וְאֵלֶּה הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הֵיטֵם ה' לְנַפְוֹת בְּמִן אֶת־יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל־אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֶת כָּל־מַלְחָמוֹת כְּנָעַן: (ב) וְכִי לְמַעַן יֵדַעַת דְּרוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְלַמְדָם מַלְחָמָה כִּי אֲשֶׁר־לְפָנֵים לֹא יָדְעוּם: (ג) חֲמִשָּׁתוּ סוֹרְגֵי פְלִשְׁתִּים וְכָל־הַכְּנַעֲנִי וְהַצִּידוֹנִי וְהַחִוִּי יָשַׁב קֵר הַלְכָנוֹן מִהַר בָּעַל חֶרְמוֹן עַד לְכוּא חֲמַת: (ד) וַיִּהְיוּ לְנַפְוֹת בְּמִן אֶת־יִשְׂרָאֵל לְדַעַת הַיִּשְׁמַעֲלִי אֶת־מִצְרַיִם ה' אֲשֶׁר־צָנְהָ אֶת־אֲבוֹתָם בְּיַד־מֹשֶׁה: (ה) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יָשָׁבוּ בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: (ו) וַיִּקְחוּ אֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לְהֵם לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם נָתְנוּ לְבָנֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת־אֱלֹהֵיהֶם: פ (ז) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי ה' וַיִּשְׁפְּחוּ אֶת־ה' אֱלֹהֵיהֶם וַיַּעֲבְדוּ אֶת־הַבְּעֻלִים וְאֶת־הָאֲשֵׁרוֹת: (ח) וַיִּחַר־אַף ה' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּמְכָרֵם בְּיַד פּוֹשֵׁן רְשָׁעִים מִלֶּדֶךְ אֲרָם וְהַגִּיִם וַיַּעֲבְדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים שְׂמֹנֶה שָׁנִים: (ט) וַיִּזְעַקוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־ה' וַיִּקָּם ה' מוֹשִׁיעַ לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיּוֹשִׁיעֵם אֶת עַתְנִיאֵל בֶּן־קִנְזִי אֲחִי כָלֵב הַקָּטָן מִמָּנוּ: (י) וַתְּהִי עֲלָיו רִוּחַ־ה' וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיִּצָא לְמַלְחָמָה וַיִּתֵּן ה' בְּיָדוֹ אֶת־כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים מִלֶּדֶךְ אֲרָם וַתַּעַז יָדוֹ עַל כּוֹשֵׁן רְשָׁעִים: (יא) וַתִּשְׁקֹט הָאָרֶץ אַרְבַּעִים שָׁנָה וַיָּמָת עַתְנִיאֵל בֶּן־קִנְזִי: פ

12. ספר עץ חיים - שער לח פרק ג מ"ח

וכבר נתבאר אצלינו כי לבן הארמי אבי אביו של בלעם והוא עצמו נתגלגל בבלעם וממנו למד בלעם בן בנו מעשה כשפים וחכמה הזאת היתה חכמתו של לבן הארמי אשר שיבח עצמו ואמר יש לאל ידי לעשות עמכם רע וע"ד הנאמר בבלעם כי ידעתי אם אשר תברך מבורך ואשר תאור יואר. וזה ענין חכמת התרפים אשר ללבן אשר ע"י אלו התרפים היה משיג כל הארותיו וכאשר רחל גנבתם לא יצאו האורות ההם אל עקבי של לאה לחוץ אל החצונים להאיר להם ולא ידע כי ברח הוא באופן שהתרפים הם בחי' אורות היוצאין אל החצונים מן התורף של התבונה שהוא יסוד שלה המלוכב במקום החזה של ז"א:

13. דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

וְעִנִית וְאָמַרְתָּ לְפָנָיו ה' אֱלֹהֵיךָ אֲרַמִּי אֲבִד אֲבִי וַיִּרְדּוּ מִצְרַיִם וַיִּגְדַּר שָׁם בְּמַתִּי מִעֵט וַיִּהְיֶינָם לְגוֹי גָדוֹל עֲצוּם וְרַב:

14. רש"י דברים פרק כו פסוק ה (פרשת כי תבוא)

ארמי אבד אבי - מזכיר חסדי המקום ארמי אובד אבי, לבן בקש לעקור את הכל, כשרדף אחר יעקב. ...

15. בראשית פרק לד (פרשת וישלח)

(א) וַתֵּצֵא דִינָה בַת־לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לַיַּעֲקֹב לְרָאוֹת בְּכָנוֹת הָאָרֶץ: (ב) וַיִּרְא אֶתְהָ שָׂכָם בֶּן־חַמּוֹר הַחִוִּי נְשִׂיא הָאָרֶץ וַיִּקַּח אֶתְהָ וַיִּשְׁכַּב אִתָּה וַיַּעֲנֶה: (ג) וַתִּדְבַק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַת־יַעֲקֹב וַיִּאָהֵב אֶת־הַנַּעֲרָ וַיִּדְבַּר עִלְ־לֵב הַנַּעֲרָ: (ד) וַיֹּאמֶר שָׂכָם אֶל־חַמּוֹר אָבִיו לֹאֲמַר קַח־לִי אֶת־הַיְלָדָה הַזֹּאת לְאִשָּׁה: (ה) וַיַּעֲקֹב שָׂמַע כִּי טָמְא אֶת־דִּינָה בְּתוֹ וּבְנָיו הָיוּ אֶת־מִקְנֵהוּ בַשָּׂדֶה וְהַחֲרַשׁ יַעֲקֹב עַד־בָּאָם: (ו) וַיֵּצֵא חַמּוֹר אָבִי־שָׂכָם אֶל־יַעֲקֹב לְדַבַּר אִתּוֹ: (ז) וּבְנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ מִן־הַשָּׂדֶה כַּשְׂמֹעַם וַיִּתְעַצְבוּ הָאֲנָשִׁים וַיִּסָּר לָהֶם מְאֹד כִּי־נִבְלָה עֲשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל לְשַׂכְּלֵ אֶת־בַּת־יַעֲקֹב וְכֵן לֹא יַעֲשֶׂה: (ח) וַיִּדְבַּר חַמּוֹר אִתְּם לֹאֲמַר שָׂכָם בְּנֵי חַשְׂקָה נַפְשׁוֹ בְּבַתְּכֶם תָּנוּ גַּא אִתָּה לֹו לְאִשָּׁה: (ט) וְהִתְחַתְּנוּ אִתְּנוּ בְּנֵיכֶם תִּתְּנוּ־לָנוּ וְאֶת־בְּנוֹתֵינוּ תִקְחוּ לָכֶם: (י) וְאִתְּנוּ תִשְׁבּוּ וְהָאָרֶץ תִּהְיֶה לְפָנֵיכֶם שְׁבוּ וּסְחָרוּ וְהִיא חֲזוֹן בְּה: (יא) וַיֹּאמֶר שָׂכָם אֶל־אָבִיהָ וְאֶל־אֲחֵיהָ אֲמַצְאֶנּוּ בְּעֵינֵיכֶם וְאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי אָתָּן: (יב) הֲרָבּוּ עָלַי מְאֹד מִהַר וּמָתָן וְאִתְּנָה כַּאֲשֶׁר תֹּאמְרוּ אֵלַי וְתִתְּנוּ־לִי אֶת־הַנַּעֲרָ לְאִשָּׁה: (יג) וַיַּעֲנוּ בְנֵי־יַעֲקֹב אֶת־שָׂכָם וְאֶת־חַמּוֹר אָבִיו בְּמַרְמָה וַיִּדְּבָרוּ אֲשֶׁר טָמְא אֶת דִּינָה אֶחָתָם: (יד) וַיֹּאמְרוּ אֵלֵיהֶם לֹא נוֹכַל לַעֲשׂוֹת הַדְּבָר הַזֶּה לְתַת אֶת־אֲחֻתְנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר־לָנוּ עָרְלָה כִּי־חֲרָפָה הוּא לָנוּ: (טו) אֲדָ־בְנָתָא נָאוֹת לָכֶם אִם תִּהְיוּ כְּמָנוּ לְהַמְלֵ לָכֶם

פֶּלֶזְכָר: (טז) וּנְתַנּוּ אֶת־בְּנֹתֵינוּ לָכֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיכֶם נִקַּח־לָנוּ וַיִּשְׁכְּנוּ אִתְּכֶם וְהָיִינוּ לְעַם אֶחָד: (יז) וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֲלֵינוּ לְהַמּוֹל וּלְקַחְנוּ אֶת־בְּתוּלֵינוּ וְהִלְכָנוּ: (יח) וַיִּיטְבוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינֵי חָמוֹר וּבְעֵינֵי שָׂכֶם בְּוַחֲמֹר: (יט) וְלֹא־אֶתְר הַנְּעוֹר לַעֲשׂוֹת הַדָּבָר כִּי חָפֵץ בְּבֵת־יַעֲקֹב וְהוּא נִכְבָּד מְכָל בֵּית אָבִיו: (כ) וַיָּבֹא חָמוֹר וַיִּשְׁכֶּם בְּנוֹ אֶל־שַׁעַר עִירָם וַיִּזְכְּרוּ אֶל־אֲנָשֵׁי עִירָם לֵאמֹר: (כא) הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלָמִים הֵם אֲמָנוּ וַיִּשְׁכְּבוּ בְּאֶרֶץ וַיִּסְתְּרוּ אֹתָהּ וְהָאֶרֶץ הִגְהָה רַחֲבַת־יָדַיִם לִפְנֵיהֶם אֶת־בְּנֹתֵם נִקַּח־לָנוּ לְנָשִׁים וְאֶת־בְּנֹתֵינוּ נָתַן לָהֶם: (כב) אַדְּ־בָזֹאת יֵאָתוּ לָנוּ הָאֲנָשִׁים לְשָׁבֵת אֲמָנוּ לְהִזּוֹת לְעַם אֶחָד בְּהַמּוֹל לָנוּ פֶּלֶזְכָר כְּאִשֶׁר הֵם גַּמְלִים: (כג) מִקְנֵיהֶם וּקְנִינָם וְכָל־בְּהֵמָתָם הֲלוֹא לָנוּ הֵם אִךְ גִּאֲוֹתָהּ לָהֶם וַיִּשְׁכְּבוּ אִתָּנוּ: (כד) וַיִּשְׁמְעוּ אֶל־חָמוֹר וְאֶל־שָׂכֶם בְּנוֹ פֶּלֶזְכָר עִירוֹ וַיִּמְלֹךְ פֶּלֶזְכָר פְּלִי־יָצְאֵי שַׁעַר עִירוֹ: (כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם פְּאֻזִּים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁמֻעוֹן וְלוֹי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֹאוּ עֲלֵיהֶעִיר בְּטַח וַיַּהֲרֹגוּ פֶּלֶזְכָר: (כו) וְאֶת־חָמוֹר וְאֶת־שָׂכֶם בְּנוֹ הָרָגוּ לִפְרִי־חֲרָב וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָה מִבֵּית שָׂכֶם וַיִּצְאוּ: (כז) בְּגֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עֲלֵיהֶחֱלָלִים וַיָּבֹאוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אֲחֻתָּם: (כח) אֶת־צֹאנָם וְאֶת־בָּקָרָם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם וְאֶת אֲשֶׁר־בָּעִיר וְאֶת־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ: (כט) וְאֶת־כָּל־חֵילָם וְאֶת־כָּל־טָפְלָם וְאֶת־נְשֵׁיהֶם שָׂבוּ וַיָּבֹאוּ וְאֶת פֶּלֶזְכָר וְאֶת־שְׁמֻעוֹן וְאֶת־לוֹי עֲכָרְתָם אֹתִי לְהַבְאִישְׁנִי בַיִשָּׁב הָאֶרֶץ בְּפָנַעֲנִי וּבִפְרֹגִי וְאֲנִי מִתִּי מִסָּפֵר וְנֶאֱסָפוּ עָלַי וְהַכּוֹנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי: (לא) וַיֹּאמְרוּ הַכּוֹזְנֵה יַעֲשֶׂה אֶת־אֲחֻתָּנוּ: פ

16. בראשית פרק לה פסוק א - ד (פרשת וישלח)

(א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־יַעֲקֹב קוּם עֲלֶה בֵּית־אֵל וְשֹׁב־שָׂעַם וַעֲשֵׂה־שָׂעַם מִזֹּבַח לְאֵל הַנִּרְאָה אֵלֶיךָ בְּבָרְחָה מִפָּנָי עֲשׂוּ אָחִיךָ: (ב) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־בְּיָתוֹ וְאֵל פֶּלֶזְכָר עָמְדוּ הִסְרוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנּוֹכַר אֲשֶׁר בְּתַכְכֶּם וְהִטְהַרוּ וְהַחֲלִיפוּ שְׁמֹלֹתֵיכֶם: (ג) וְנִקְוֹמָה וְנַעֲלֶה בֵּית־אֵל וְנַעֲשֵׂה־שָׂעַם מִזֹּבַח לְאֵל הָעֵנָה אֹתִי בַיּוֹם צָרְתִּי וַיְהִי עֲמֹלִי בְּבָרְחָה אֲשֶׁר הִלְכָתִי: (ד) וַיִּתְּנוּ אֶל־יַעֲקֹב אֶת פֶּלֶזְכָר אֱלֹהֵי הַנּוֹכַר אֲשֶׁר בְּיָדָם וְאֶת־הַנּוֹזְמִים אֲשֶׁר בְּאֲזֻנֵיהֶם וַיִּטְמְנוּ אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עִם־שָׂכֶם:

17. במדבר פרק כה פסוק א - ג (פרשת בלק)

(א) וַיִּשָּׁב יִשְׂרָאֵל בְּשָׁטִים וַיִּחַל הָעָם לִזְנוֹת אֶל־בְּנוֹת מוֹאָב: (ב) וַתִּקְרָאן לָעָם לִזְבֹּחֵי אֱלֹהֵיהֶן וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ לְאֱלֹהֵיהֶן: (ג) וַיִּצְמַד יִשְׂרָאֵל לְבַעַל פְּעוֹר וַיִּסְרַ־אָּף ה' בַּיִשְׂרָאֵל:

18. מדרש אגדה (בובר) במדבר פרק כה פסוק יג (פרשת פינחס)

אמר ריש לקיש הוא פינחס הוא אליהו, אמר לו הקדוש ברוך הוא אתה נתת שלום ביני ובין בני ישראל, אף לעתיד לבוא אתה עתיד ליתן שלום ביני וביניהם, שנאמר הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא (מלאכי ג' כ"ג): והיתה לו ולזרעו אחריו. שיהיו מבורכים ממני לעולם:

19. פרקי דרבי אליעזר פרק מז

רבי אליעזר אומר, (חשב) היסב הקדוש ברוך הוא שמו של פינחס כשמו של אליהו זכור לטוב מתושבי גלעד, שעשה ישראל תשובה בארץ גלעד, שנאמר מלאכי ב. ה בריתי היתה אתו החיים והשלום. ונתן לו חיי העולם הזה וחי העולם הבא.

20. מלכים א פרק יט פסוק ח - יב

(ח) וַיָּקָם וַיֹּאכַל וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכֶסֶף הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד תַּר הָאֱלֹהִים חֲרָב: (ט) וַיָּבֹאוּ־שָׂעַם אֶל־הַמַּעֲרָה וַיִּלְכוּ שָׂעַם וְהַגָּה דְבַר־ה' אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מִה־לָּךְ פֹּה אֱלֹהֶיךָ: (י) וַיֹּאמֶר קָנֵא קָנֵאתִי לְה' אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עֲזָבוּ בְרִיתָהּ בְּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מִזְבְּחֹתֶיהָ הָרְסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיהָ הָרָגוּ בְּחֲרָב וְאֲנֹתָר אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת־נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ: (יא) וַיֹּאמֶר צֵא וְעַמַּדְתָּ בְּהָר לִפְנֵי ה' וְהִגַּה ה' עִבְר וְרוּחַ גְּדוּלָּה וְחָזַק מִפְּרֹק הָרִים וּמִשַּׁבַּר סְלָעִים לִפְנֵי ה' לֹא בְרוּחַ ה' וְאֶתְר הָרוּחַ רָעַשׁ לֹא בְרַעַשׁ ה': (יב) וְאֶתְר הַרְעַשׁ אִשׁ לֹא בְאֵשׁ ה' וְאֶתְר הָאֵשׁ קוּל דְּמָמָה דְּקָה:

21. כתר יונתן שמות פרק ו פסוק יח (פרשת ורא)

ובניו של קהת עמרם ויצהר וחברון ועוזיאל ושני חייו של קהת החסיד מאה ושלושים ושלוש שנים חי עד שראה את פנחס הוא אליהו כהן גדול שעתיד להשליח לגלות של ישראל בסוף הימים:

22. ר' חיים פלטיאל במדבר פרק כה פסוק יא (פרשת פינחס)

בקנאו את קנאתי. יש אומ' פנחס זה אליהו דאתי ג"ש קנאה קנאה, כתיב הכא בקנאו את קנאתי וכתוב התם קנא קנאתי,

23. רש"י במדבר פרק כד פסוק ה (פרשת בלק)

מה טובו אהליך - על שראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה: ... דבר אחר מה טובו אהליך. מה טובו אהל שילה ובית עולמים בישובן שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליהם: משכנותיך - אף כשהן חרבינן, לפי שהן משכונן עליכם, וחורבנן כפרה על הנפשות, שנאמר כלה ה' את חמתו (איכה ד יא), ובמה כלה, ויצת אש בציון: